

*Zorica Mršević**

**ODGOVORNOST MEDIJA
ZA MIZOGINI GOVOR MRŽNJE
ZA VREME STUDENTSKIH I GRAĐANSKIH PROTESTA
– SRBIJA 2025.**

Predmet razmatranja je intenziviranje govora mržnje i mizoginije u medijima za vreme studentskih i građanskih protesta u proleće 2025. godine. U periodima društvenih kriza (npr. migracija, ratova, ekonomskih recesija, pandemija), uočava se ponovni porast mizoginije, homofobije, antisemitizma i drugih oblika mržnje. Internet i društvene mreže dodatno pojačavaju širenje tih ideja. I u Srbiji tabloidni i televizijski sadržaji proteste predstavljaju kao „stranu zaveru“, čak „terorizam“, a njihovi akteri su etiketirani kao „ekstremisti“ i „strani agenti“. U tom pejzažu medijske mržnje vidljivo mesto zauzima sistematski seksizam, jer je više od 25 % govora mržnje u medijima usmereno prema ženama, uključujući vrlo prizemne uvrede na rodnoj osnovi. Redovni mizogini sadržaji gotovo su se podjednako javljali

* Doktor pravnih nauka, naučna savetnica Instituta društvenih nauka u penziji, zorica.mrsevic@gmail.com

i u prorežimskim i u tzv. nezavisnim medijima, koji su se u tom elementu međusobno skoro izjednačili u stilu izveštavanja. U medijskom pejzažu na mnogim stranama se olako koriste verbalni napadi, seksističke, homofobne i mizogine uvrede, pretnje (i fizičke i verbalne), diskreditacija službenih žena (iz ministarstava, uprave, regulatornih tela). U opštoj klimi normalizacije medijskog konteksta mržnje, mizogine sadržaje koriste i prostudentski akteri, koji usmeravaju svoje napade na žene na političkim funkcijama i novinarkama prorežimskih medija. Novinarke i voditeljke RTS-a bile su posebno izložene vređanju tokom blokade zgrade RTS-a od strane aktera studentskog protesta. A prorežimski mediji novinarkama „suprotne strane” nazivaju često „neprijateljima države“, bukvalno „odvratnim”, „kvaziguskama”, „imbecilima”. Konstatuje se, kao sličnost sa ranijim masovnim protestima 2000. godine, da se mizoginija uvek intenzivira i politički koristi kao oruđe simbolične kontrole žena, najčešće kao omalovažavanje ženske uloge u javnosti. Time se doprinosi reafirmaciji rodne hijerarhije kroz poželjnost povratka na tradicionalne rodne odnose i vrednosti.

Sve ovo je doprinelo atmosferi polarizacije („ili si s nama, ili si protiv nas”) i pokušajima diskreditacije žena kao aktera medijskog diskursa. Namera tih mizoginih medijskih sadržaja je i da ženama usadi specifičnu vrstu straha, sa porukom svakoj ženi da će cena njenog javnog angažovanja biti ne samo njena trenutna trauma, već i pretnja njenoj privatnosti i socijalnom biću. Rezultat medijske mizoginije je i doprinos kreiranju tzv. „lažne svesti“, stanja u kojem značajan deo populacije, usled sistematskog govora mržnje i mizoginije, postepeno gubi kriterijume o toksičnosti upotrebe

takvog govora i prihvata vrednosti promovisane medijskom mizoginijom koliko god to bilo protiv i njihovih interesa. U analizi se metodološki primenjuje desk analiza nezavisnih, tabloidnih i (navodno) neutralnih štampanih i elektronskih medija.

Zaključuje se da pojačane emocije u političkim raspravama često aktiviraju stare rodne predrasude i stereotipe koji već postoje i u opštoj društvenoj i u medijskoj kulturi, ali je odgovornost medija kada oni postaju učestaliji, ekstremniji, eksplicitniji i češće prisutni u javnom medijskom diskursu. Zabrinutost izaziva odgovornost medija za napuštanje mizoginije i drugih oblika govora mržnje i povratak na očekivanu ulogu novinarske profesije u razvijanju društvenih i političkih demokratkih procesa.

Cljučne reči: studentski i građanski protest, Srbija proleće 2025, medijski pejzaž mržnje, mizoginija, novinarke, političarke